

H A S Ł O

M I E S I Ę C Z N I K,

O R G A N R U C H U C H R Z E Ś C I J A N S K O - S P O Ł E C Z N E G O.

Redakcja i Administracja:

RADOM — TRAWNA Nr. 3, telefon Nr. 414.

Konto P. K. O. Nr. 64520 należy zaznaczyć, że pieniądze

przesłane są na rachunek Hasła.

Ślusznosc nakazuje państwu zająć się robotnikiem, iżby z tego, czego dostarcza społeczeństwu i on także coś otrzymał, aby miał gdzie mieszkać i czem się przyodziać i aby tak, będąc zdrowym, lżej dźwigał brzemię żywota. Stąd wynika, że popierać się godzi wszystko, co jakkolwiek przyczynić się może do polepszenia doli robotnika.

Encyklika „Rerum Novarum.”

Z CZEM IDZIEMY DO RAD MIEJSKICH

We wszystkich niemal miastach do wyborów rad miejskich stają organizacje chrześcijańskie zawodowe i społeczne, czasem w bloku z innymi organizacjami, o pewnym podkładzie chrześcijańskim, lub też same, jak np. w Radomiu, Staszowie, Opocznie, Końskich, Wierzbniku, Opatowie i t. p.

Tych, którzy do tego społeczeństwa przychodzą z żądaniem oddania głosów na swą listę, wyborca zapytać musi, z czem idziecie do rady, jaki jest wasz program działania, jakie są wasze poglądy gospodarcze, na których macie zamiar prowadzić miasto do rozkwitu i świetności.

Wyborcom znane są już najrozmaitsze szumne obietnice, najrozmaitsze zakłęcia, których się nigdy nie realizuje, bo zrealizować się nie dadzą.

Otóż tym wszystkim, którzy sprawami społecznymi i samorządowymi choć cokolwiek się interesują, odpowiedzieć mamy obowiązek przedstawiając w zarysie nasz program gospodarki miejskiej na zasadach chrześcijańsko-społecznych.

1. Żądamy zabezpieczenia miastom naszym katolickiego charakteru.

Miasta nasze, a zwłaszcza miasteczka są w większości swej niechrześcijańskie, gdyż przewaga żywołów żydowskich dochodzi do 35% ludności. Np. Końskie, Opoczno, Opatów, Wierzbnik, Koźnice.

Rada miejska i magistrat winny reprezentować miasto na wszystkich uroczystościach kościelnych. W myśl Konstytucji Rzeczypospolitej, jak w kraju, tak i w miastach religii katolickiej przysługuje pierwszeństwo. Rada miejska winna dbać o należyty wygląd świątyń i niemi się opiekować, jak również związkami religijnymi, służącymi do zwiększenia kultu Bożego i pogłębienia ideologii miłosierdzia chrześcijańskiego.

Przestrzegać, aby w mieście, nietylko prawo państwowe, ale i prawo Boże było szanowane i zachowane.

2. Usunięcie bezrobocia przez rozumni plan robót publicznych.

Roboty inwestycyjne prowadzone być winny nie dla samych robót, jak przesypanie piasku z miejsca na miejsce, lecz powinny się

rentować lub mieć na celu potrzeby kulturalne i higieniczne miasta.

Największą troską powinna być otoczona kwestja domów robotniczych, jako jedna z największych bolączek dzisiejszych miast.

Unikać należy sprowadzania żywołu pozamiejskiego, a zatrudniać tylko robotników miejscowych.

3. Sprawiedliwy rozkład ciężarów podatkowych.

Rada miejska stworzyć winna taki system podatkowy, gdzie zdolność płatnicza obywateli miast mogłaby być proporcjonalnie wyzyskana.

Jako zasadę, należy stosować raczej podatki bezpośrednie, niż pośrednie, gdyż te ostatnie najwięcej są dokuczliwe dla ludności pracującej.

Należy uwzględnić skalę podatków mieszkaniowych dla urzędników, którzy w obecnych warunkach nie są w stanie im podolać.

4. Walka z drożyzną.

Jako jedna z największych trosk powinna spaść sen z oczów ojców miasta. Aczkolwiek w tej dziedzinie głos dominujący zabierać winien rząd, przez odpowiednią politykę wywozową i celną, to jednak samorząd ma tutaj wdzięczne pole do popisu.

A więc piekarnie mechaniczne, młyny młynskie, suszarnie płatków kartoflanych, przetwórnice owocowe, a przede wszystkim budowa elewatorów zbożowych i racjonalne ujęcie skupu zboża powinny być wzięte pod uwagę.

5. Rozwój szkolnictwa.

Musimy dojść do stanu przymusowego nauczania, przez budowę szkół, zakładanie przedszkoli, opiekę nad młodzieżą pozaszkolną. Walka z analfabetyzmem, rozwój szkół zawodowych i kursów rzemieślniczych, subsydjowanie szkół przez zakup pomocy naukowych, czynić to wszystko, by w krótkim czasie dojść do stanu rozkwitu nauki państw zachodnio-europejskich.

6. Tępienie zepsucia obyczajów.

Haniebny stan moralności szerzący się w naszych miastach, musi być zwalczany nie

drogą represyj policyjnych, lecz na drodze podniesienia i rozkwitu instytucji czerpiących siły do pracy w ideologii Chrystusowej. Opieka nad młodzieżą przez usuwanie z przed jej oczów tego wszystkiego co przynieść może zgorzniecie i dusze młode zdeprawować.

7. Dobrze wykonywana opieka społeczna.

„Res sacra miser”—było zasadą, na której wspierał się światopogląd chrześcijański i w myśl tych zasad Kościół Katolicki działał i organizował instytucje opiekujące się chorymi, biednymi i nieszczęśliwymi. Dostojnej tej chlubnej pracy nad nędzą ludzką nie oddamy w ręce niepowołane, gdyż to jest nasz obowiązek chrześcijański.

8. Rozwój rzemiosł i pomoc cechom przez kształcenie młodzieży rękodzielniczej, przez należyty system podatkowy dla rzemiosł, przez rozwój instytucji kredytowych rzemieślniczych. W tym celu należy przedewszystkiem zorganizować Miejskie Kasy Oszczędnościowe, gdyż same magistraty pomocy kredytowej nie zorganizują. Należy wspierać inicjatywę prywatną i starać się o uprzemysłowienie miast. Zasadą naszą jest nie wspólnota posiadania (upaństwowienie własności), a własne posiadanie choćby najmniejszego samodzielnego warsztatu pracy.

9. Opieka i podniesienie przedmięd do należytego stanu stojącego narówni ze środowiskami, przez wprowadzenie oświetlenia, bruków, łaźni, ogrodów, targowisk i t. p. urzędzeń, których na przedmieściach obecnie niema.

Na naczelnem miejscu naszego programu widnieje zasada **współpracy klas**. Tylko zgodna współpraca i pokój może przynieść miastom rozkwit i osiągnięcie tych rezultatów, jakie sobie w swym programie nakreślamy.

W myśl tych hasel idziemy ze swemi listami do urn wyborczych. W miarę zdobycia sobie zaufania mas wyborczych starać się będziemy nasz program realizować. Nie obiecujemy rzeczy niemożliwych, nie rzucamy obietnic, których wykonać nie podjelibyśmy się. Nie rozpalamy uludnych demagogicznych nadziei. Życie jest twarde i ciężkie, zasoby naszych miast szczupłe, cisnąć ciężarami nie ma-

my zamiaru, bo wiemy, że to wszystko wali się później na barki robotnika, że każdy grosz ciężarów podatkowych odbija się następnie na kieszeni i żołądka rodziny robotniczej. Po władzę nie idziemy przez gwałt, ale przez rozum i serce obywateli.

Do rad miejskich nie idziemy, by pannać, ale służyć miastu i obywatelom.

W przeciwnikach naszych nie widzimy wrogów, ale braci błędzących lub zacierze-

wionych. Nienawiścią świata przejść niepodobna, a cóż dopiero budować.

Pokój Bóg, daje ludziom dobrej woli, sami więc będąc go pełni, sądzimy i w innych ugrupowaniach znaleźć w dostatecznej mierze.

Stajemy nie do walki, lecz do pracy **ku świetnemu rozwojowi naszych miast i potęgę Rzeczypospolitej.**

Stępień Edward—ławnik m. Radomia.

Powrót prochów J. Słowackiego do Ojczyzny.

Po 78 u latach cichego spoczywania w skromnym grobowcu na paryskim cmentarzu Montmartre powróciły do ojczyzny prochy Słowackiego.

W drodze swojej z Francji na Wawel, kłótyśna na burzliwej fali morza, przybyła do Warszawy królewska trumna poety, spowinięta w chorągiew Rzeczypospolitej—widomy znak chwały i wdzięczności Narodu.

Po drodze kłoniły się przed prochami tysięcy Polaków, las sztandarów polskich, aby oddać cześć temu, który z pozagranic Polski, zdala od swoich pieśnią zwołał naród do wiary w zmartwychwstanie ojczyzny. Cudem wyroków Bożych spełniły się przewidywania wieszczki Juljusza Słowackiego.

Prochy jego wracają do wolnej ojczyzny, wolną drogą, nie dotykając piędzi obcej ziemi.

Długo czekała trumna poety na tę chwilę. Nadeszła ona dopiero dzisiaj, okupiona męką pokoleń i krwią żołnierza, zdobywającego ojczyznę niepodległość. W ten sposób urzeczywistnia się pragnienie narodu, który przez tyle lat z utęsknieniem wyciągał ręce ku relikwii, spoczywającej na cmentarzu Montmartre i marzył o sprowadzeniu drogocennych popiołów do kraju—naprawdę.

Dzisiaj prochy Słowackiego wróciły w tryumfie, a chwila ich powrotu nie jest chwilą żałoby lecz chwilą radości i podniesienia dusz polskich i połączenia się serc polskich w jednym wspólnym uczuciu.

Naród cały zgłotował Słowackiemu wspaniałą pochód—równy królom.

A kiedy zbliżyły się prochy Słowackiego do starego Krakowa, dzwon Zygmunta witał i ogłaszał że zadumany Wawel wzywa do siebie na wieczne spoczywanie.

Huk armat głosił starym królom zamkniętym w grobowcach, że nowy gość do nich ma zawitać. Nie nosił on wprawdzie korony, ale narówni z nimi miłował Polskę i pracował dla niej.

Witała go stara katedra na Wawelu, przyjmując go do swego łona, oddając pod opiekę tej Królowej Polski, o której z życia Słowacki tak pięknie pisał:

„Przeświata ludom Matka, Pani Słowa,
co miesiąc srebrny pod nogami gniecie
i płynie, rękami syąpiąc złotem
litosną miłość.“

Budowa mieszkań robotniczych.

Projekt rozbudowy miasta i zaspokojenia głodu mieszkaniowego wobec braku potrzebnych funduszy nie może być zrealizowanym w najbliższej przyszłości, a tymczasem z mieszkaniami coraz gorzej.

Pod jednym dachem i w jednej izbie mieści się niejednokrotnie kilka rodzin co powoduje niezgodę w rodzinach, częstokroć demoralizuje, a także mieszkankie pod względem zdrowotnym jest niżej wszelkiej krytyki.

Katolicki odłam społeczeństwa polskiego dąży aby każdy obywatel miał własny choćby najskromniejszy domek.

Katolicy francuscy zorganizowali specjalne towarzystwo budowy domów robotniczych. Myśl budowy domów robotniczych powoli znajduje zrozumienie i w naszych sferach katolickich polskich. Za inicjatywę ks. senatora J. Albrechta w Warszawie Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich zorganizowało spółdzielnię budowy domów robotniczych.

Rząd ze swej strony wystąpił z ustawą o rozbudowie miast.

Projekt rozbudowy miast przewiduje pożyczkę z Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 80% kosztorysu. Właściciel powinien posiadać 20% kosztów mającego się budować domu. W celu rozumnego poprowadzenia budowy domów robotniczych zaczynają zawiązywać się specjalne kooperatywy budowlane.

Kooperatywy budowlane mieszkaniowe rozbijają się jednak zazwyczaj aż do braku 20% sumy mającego budować się domu, albowiem robotnik nie posiada tak dużego kapitału co znów uniemożliwia mu osiągnięcie kredytu budowlanego w sumie 80% ceny kosztorysowej.

Czyż rozwiązanie niema? Czy mieszkankie skromne ale własne zapewniające zdrowie fizyczne i moralne rodzinie robotniczej, czy dach własny, stanowiący o tem co się nazywa wśród warstw zamniejszych domem, potęgający przywiązanie do rodziny, kraju, społeczeństwa wśród którego wzrasta działość robotnicza, czy taki dom własny jest niemożliwością dla robotników?

Bynajmniej!

Najpraktyczniej w świecie rzecz biorąc, sprawa przedstawia się jak następuje:

Prawda, że przystępując do kooperatywy budowlanej, trzeba wnieść stopniowo udział, wynoszący 20% sumy kosztorysowej. Udział taki, wnoszony przy dotychczasowej praktyce w postaci gotówki, dla robotnika, który jej nie posiada, może i powinien być zastąpiony przez jego pracę. Normalny zarobek robotnika wystarcza jednak na utrzymanie rodziny i tylko przy małej rodzinie, a szczególnie samotny robotnik lub robotnica mogą coś nie dość odłożyć. Natomiast wszyscy robotnicy mogą wnieść do własnej spółdzielni budowlanej udział w postaci zadeklarowanej pracy, mogą więc w sezonie budowlanym przy budowie własnych domów pracować od 2 do 3 godzin po 8 godzinach pracy w swoim zawodzie. Praktycznie biorąc system ten jest dostępny dla robotników budowlanych, natomiast dla innych robotników fachowych np. branży żelaznej,

włókienniczej, kopalnictwa węglowego i innych deklaruowanie pracy własnej w budownictwie nie da rezultatów dodatnich, a to z powodu braku sprawności w pracy budowlanej hutnika, włókiennika i t. d. Należy przeto zastosować w tych wypadkach system przedłużenia pracy przy fachowym warsztacie z tym, że piąca przypadająca za 2 godziny ponad 8 dziennie będzie przelewana do kasy robotniczej spółdzielni budowlanej, natomiast za 8 godzin pracy robotnik będzie pobierał płacę bezpośrednią, jak się to dzieje dotychczas.

Przy naszkicowanym tutaj systemie samopomocy dla budowy własnych domów robotniczych w każdym przedsiębiorstwie oddzielnie wszyscy robotnicy zawiązując spółdzielnię budowlaną, deklaruja pracę 2 godzin dziennie ponad normalne 8 godzin pracy.

Otrzymując od gminy, państwa lub przedsiębiorcy płacę odpowiednią, robotnicza spółdzielnia budowlana dysponuje na własne cele budowlane nadwyżką zarobku, przypadającą za przedłużenie dnia pracy. Zotrzymanie w tych warunkach kredytu budowlanego w wysokości 80% sumy kosztorysowej nie może już stanowić trudności, a tem samem budowa domów własnych, ściślej mieszkań własnych, może być rozpoczęta.

Jeżeli przyjąć kubaturę mieszkań trojaka, a mianowicie: 200 metrów sześciennych, jeden pokój z kuchnią dla niewykwalifikowanych robotników, 300 metrów sześciennych, dwa pokoje z kuchnią dla robotników wykwalifikowanych i 400 metrów sześciennych trzy pokoje z kuchnią dla majstrów, to w ciągu lat czterech przez dwie nadliczbowe godziny pracy wszyscy udziałowcy spółdzielni dochodzą do mieszkań własnych hipotecznie im przepisanych, obciążonych jedynie długiem z kredytu budowlanego udzielonym. Zaś w ciągu wymienionych lat 4 ch mieszkania budowane w miarę ich wykończenia będą tymczasowo przydzielane udziałowcom w drodze losowania.

Pomijając wszystkie dodatnie strony opisanego tutaj systemu samopomocy robotniczej, stwierdzamy, że w wypadku przy porozumieniu się robotników branży budowlanej zadanie budowy własnych mieszkań rokuje rozwiązanie pomysłu.

Dobre zrozumienie własnego interesu skłoni niewątpliwie również fabryczne zespoły robotnicze do wkroczenia na drogę opisanej samopomocy, która zabezpiecza dobre warunki mieszkaniowe i własny dach nad głową. Przy tworzeniu takiej spółdzielni jest rzeczą wielce praktyczną przyjęcia na udziałowców pewnej ilości robotników budowlanych, nie posiadających zajęcia z tem że będą oni wykonawcami robót budowlanych spółdzielni, budując równocześnie mieszkania dla siebie.

Wyłożony projekt budowy mieszkań robotniczych zaczyna powoli znajdować zrozumienie wśród rzesz robotniczych.

Na naszym terenie powstały takie dwie spółdzielnie w Radomiu spółdzielnia mieszkaniowa pod nazwą „Zdobycz Robotnicza“ i w Zagożdźonie przy Państwowej Wytwórni Prochu.

inż. R. P.

Polska Partja Socjalistyczna jako szkoła dla komunistów

Zarządzone wybory przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do samorządu wiejskiego i miejskiego dają ciekawe rezultaty.

W obozie narodowym zarysowywują się dwa kierunki. Kierunek nacjonalistyczny będąc obecnie mocno niepopularem stara się ukrywać swój sztyl i idzie pod hasłami gospodarczymi. Kierunek zaś chrześcijański uważa, że w miastach naszych decydującą rolę mają żydzi, którzy mimo częściowego rozbitcia, na terenie rad miejskich idą wspólnie, pragnie przeciwstawić obóz polski chrześcijański. Pod temi też sztandarami tworzy swoje listy wyborcze.

Na lewicy w miastach grupują się zwykle trzy kierunki.

Pierwszy to radykały reprezentowany przez Partję Pracy, Związek Naprawy Rzeczypospolitej i t.p.

Kierunek ten który zdawałby się być w obecnych warunkach popularnym nie występuje z otwartą przybitką do wyborów, ale się kryje i specjalnie zwraca uwagę na inteligencję pracującą.

Jeśli chodzi o dalszy krok na lewo to do niedawnych czasów pozostawała jedynie P. P. S. obecnie jednak nastąpiło rozbitcie.

Komuniści stanowią specjalną partję. Ponieważ partja komunistyczna w państwie polskim nie jest zalegalizowana, przeto komuniści na zewnątrz występują pod przeróżnymi sztydami.

Przed kilku miesiącami utworzona została P. P. S. lewica skupiająca obok siebie wszystkie żywioły komunistujące. Organem P.P.S. lewicy jest „Robociziarz“ wychodzący w Krakowie.

W stosunku do wyborów to P. P. S. występuje jako partja, trzeba to przyznać, dość dobrze zorganizowana w całym kraju wystawia listę z Nr. 2 za nielicznymi tylko wyjątkami.

Jeśli zaś chodzi o wyniki wyborów to prawica odnosi pewne porażki. Właściwie kierunek nacjonalistyczny na prawicy znacznie się kurczy Radom, Lublin daje po temi najlepsze dowody.

Ruch chrześcijański społeczny ogólnie nie ponosi większych strat, a natomiast przy wyborach obecnych jego program i ludzie bardziej się wyrabiają.

Co się tyczy radykalnego kierunku inteligencji to kierunek ten mimo wielkich nakładów finansowych nie odnosi najmniejszych sukcesów siła jego i wpływ jest bardzo skromna.

Polska Partja Socjalistyczna, to odnosi walne zwycięstwa, to kompletne porażki.

Tam gdzie są dwie listy: Polskiej Partji Socjalistycznej i komunistycznej pod jakąkolwiek nazwą tam P. P. S. ponosi kompletną klęskę, a tylko tam gdzie władze niedopuszczają do wystawienia tej listy, albo za pomocą różnych sztuczek P. P. S. udaremni wniesienie listy, tam odnosi zwycięstwo.

Oto wymowny przykład:
Warszawa (Rada Miejska) P. P. S. 71 tysięcy głosów, komuniści 66,000 (mimo unieważnienia listy komunistycznej).

Pruszków (Rada Miejska) P. P. S. 792 głosy 2 mandaty, komuniści 2,925 gł. 10 mandatów.

Włocławek (Kasa Chorych) P. P. S. 4 mandaty, komuniści 16 mandatów.

Zyrardów (Kasa Chorych) P. P. S. 10 mandatów, Komuniści 9 mandatów.

Wilno (Rada Miejska) P. P. S. 7 mandatów, komuniści 5 mandatów.

Przytoczone cyfry najlepiej świadczą o stanie umysłów na lewicy. Polska Partja Socjalistyczna staje się terenem na którym z całą swobodą żeruje komuna. Wpływy P. P. S. maleją z dnia na dzień. W Lublinie tylko i Radomiu gdzie nie było listy komunistycznej znaczna większa ilość głosów padła na listę P. P. S. Dużo głosów otrzymała jak to wykazuje statystyka okręgowy wyborczych, że na P. P. S. głosowali żydzi.

Zwycięstwa, które głosi „Robotnik“ są bardzo wątpliwej wartości, bo masy to coraz dalej odsuwają się od P. P. S., a idą do tych co im więcej obiecują.

Obecne przesuwanie się rzesz robotniczych ku lewicy trzeba przypisać ciężkim warunkom ekonomicznym i brakiem uświadomienia.

Inteligencja nasza bowiem w 80% zamknęła się na cztery kłódki w swoim domu i nie chce wyjrzeć na świat i nieść ten kaganiec oświaty.

A gdy ona nie idzie idą do robotnika różne nieodpowiedzialne osobniki i pracują aby kraj i państwo wrzucić w otchłań anarchii.

Jeszcze obecnie niekiedy rząd, a nawet społeczeństwo stara się popierać P. P. S. jako zapórę dla komunizmu, ostatnie wybory aż zająskrowo wykazują, że tej misji P. P. S. nie spełni i spełnić nie może.

Może je spełnić li tylko ruch chrześcijańsko-społeczny.

Odroczenie wyborów do Kas Chorych.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej dekretem zarządził wstrzymanie wyborów do rad Kas Chorych aż do końca 1928 roku.

W związku z tem zarządzeniem wybory do Rady Kasy Chorych w Radomiu nie odbędą się w tym roku.

Pielgrzymka do Częstochowy.

W zesłym numerze „Hasła“ Związek Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich zapowiedział na 8 września pielgrzymkę robotniczą Djecezi Sandomierskiej do Częstochowy.

Z powodu prób zdecydowaliśmy pielgrzymkę tę urządzić w dniu 14 i 15 sierpnia.

Pielgrzymi wszyscy zjadą się do Skarżyska, a stąd o godzinie 11-ej i pół w nocy 13-go sierpnia wyruszymy do Częstochowy.

Na stacji będzie specjalny informator dla pielgrzymów. Związek Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich wystara się o zniżki po 33% do Częstochowy i z powrotem. Bilet ze Skarżyska do Częstochowy i z powrotem kosztował będzie około 12 zł. z groszami.

Jśli z której miejscowości będzie więcej pielgrzymów postaramy się o zniżki z ich stacji kolejowej.

Dla kolejarzy bilet kolejowy będzie znacznie tańszy stosownie do ich legitymacji.

Pielgrzymce towarzyszyć będą księża.

Aby się upewnić ile i skąd wyjadzie pielgrzymów musimy do 1-go sierpnia posiadać spis.

Każdy pielgrzym do pierwszego sierpnia musi wpłacić 10 złotych, kolejarz 5 na conto biletu do Związku Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich za pomocą P. K. O. Nr. 64,520 albo przekazem z zaznaczeniem imienia i nazwiska pielgrzyma i skąd wyjeżdża, albo może wpłacić do zarządu miejscowego Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, a zarząd prześle do Związku.

Wielebne Duchowieństwo prosimy o łaskawe poinformowanie i zachęcenie parafian do pielgrzymki.

Zarząd Związku Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w Radomiu.

Związek Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich.

Na terenie naszego województwa rozpisane zostały wybory do rad miejskich. Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w naszych miasteczkach były jedynymi organizacjami chrześcijańskimi, które zajęły się zorganizowaniem wyborów miejskich.

Opczno. Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich, Chrześcijańskie Związki Zawodowe i koło mieszczańskie wystawiły wspólną katolicką listę radnych, która uzyskała № 10. Zarządy stowarzyszenia i związków urządziły szereg zebrań przedwyborczych.

Opatów. I tutaj Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich podjęło inicjatywę zorganizowania listy wyborczej do Rady Miejskiej. Dnia 29 czerwca urzędowo było wielkie zebranie przedwyborcze w sali straży ogniowej. Na zebraniu przemawiali p. W. Strzbielski i prezes Stowarzyszenia p. prof. Józef Żolnierk.

Końskie. Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich wspólnie z cechami i organizacjami katolickimi wystawiło listę do wyborów miejskich, która otrzymała № 3. Na pierwszym miejscu na liście znajduje się p. poseł dr. T. Mendrys.

Radom. Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich wzięło udział w uroczystościach Bożego Ciała ze sztandarem podczas procesji po mieście.

Z początkiem czerwca Stowarzyszenie zawiesiło niedzielne wykłady z powodu letniej pory, gdyż członkowie w lecie bądź to rozjeżdżają się, a ci, którzy zostają w niedzielę, pragną odpocząć i odczyty zwykle w lecie się nie udają.

Przed kilku tygodniami odbyło się zebranie Kasy spółdzielczej „Pomoc“ Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, na którym przedstawiono bilans kasy. Z dochodów 125 zł. przeznaczono na kościół św. Trójcy w Radomiu.

Bibliografia: Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej nadało nam czasopismo „Praca i Opieka Społeczna“, kwartalnik rok VI zeszyt I — II i Rok VII zeszyt I. Czasopismo „Praca i Opieka Społeczna“ daje bardzo dużo materiału statystycznego i informacji ogólnych z dziedziny ochrony i warunków pracy w Państwie Polskiem. Równocześnie podaje szczegółowe dane z zakresu Opieki Społecznej.

Dane, jakie zamieszcza „Praca i Opieka Społeczna“ są niekiedy niezupełne i pomija prawie że całkowicie akcję społeczną wśród biednych Kościoła Katolickiego, a przecież w tym kierunku Kościół Katolicki dużo pracuje. Pomija również działalność charytatywną różnych organizacji społecznych.

SKLEP DJECEZJALNY

RADOM, ul. Jacka Malczewskiego Nr. 16 (dawniej Warszawska) gmach „Teatru Rozmaitości“

poleca WIELEBNEMU DUCHOWIEŃSTWU i SZANOWNEJ PUBLICZNOŚCI:

WINA GRONOWE, MSZALNE, STOŁOWE, OWOCOWE WSZELKICH GATUNKÓW. ŚWIECE KOŚCIELNE, DEWOCJONALJA, MATERJAŁY ŁOKCIOWE, ARTYKUŁY KOLONJALNE jako to: KAWA, CZEKOLADA, HERBATA, SARDYNKI i t. p.

KRONIKA BIEŻĄCA.

Anglja. Po zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Rosją Sowiecką gazety angielskie przeprowadziły dyskusję na temat stosunków Angli z Rosją. Ogólne prasa angielska i społeczeństwo angielskie poparło rząd w zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Rosją.

Francja. Po zerwaniu stosunków dyplomatycznych Angli z Rosją i we Francji duży odłam prasy francuskiej również domaga się, aby i Francja zerwała stosunki dyplomatyczne z Rosją Sowiecką.

Ostatnią sensacją we Francji jest uwolnienie z więzienia dwóch przywódców monarchistycznych Daudet'a i Delest'a i sekretarza partii komunistycznej Semard'a. Uwolniono ich w ten sposób, że jakiś członek organizacji monarchistycznych z gabinetu ministra spraw wewnętrznych zatelefonował, przedstawiając się jakoby minister rozkazał zwolnić uwieczonych.

Na ten rozkaz naczelnik więzienia zwolnił uwieczonych, którzy momentalnie znikli i mimo poszukiwań policyj do tej chwili nie zdotano ich powtórnie aresztować.

Niemcy. W Niemczech daje się odczuwać wielkie niezadowolenie z powodu nieugiętego stanowiska Francji wobec Niemiec. Niemcy bowiem chcieli, aby wojska francuskie wycofane były z nad Renu na co Francja absolutnie nie zgodziła. Prezes Rady Ministrów R. Poincare wygłosił wielką mowę w Luneville której domaga się ażeby Niemcy wypełnili wszystkie postanowienia Traktatu Wersalskiego.

Rada Ligi Narodów. W miesiącu czerwcu obradowała w Genewie Rada Ligi Narodów. Na porządku dziennym było kilka bardzo ważnych spraw, te jednakże nie zostały zatwierdzone, a tylko kilka innych spraw mniejszej wagi.

Jugosławja. Rząd jugosłowiański zerwał stosunki dyplomatyczne z Albanją z powodu zaresztowania urzędnika poselstwa jugosłowiańskiego w Albanji.

Polska. 6 czerwca nastąpił pod Krakowem w Witkowicach olbrzymi wybuch materiałów wybuchowych. Wiele osób zostało zranionych utłakami szkła, tynkiem odpadającą z domów i t. p.

Dnia 7 czerwca w Warszawie na dworcu głównym został zabity poseł sowiecki Wojkow przez 19 letniego rosyjskiego monarchistę Borysa Kowerdę. Kowerdę był osądzony przez sąd doraźny i skazany na długoletnie więzienie.

Dnia 20 czerwca nastąpiło otwarcie nadzwyczajnej sesji sejmowej a dnia 22 czerwca otwarcie senatu. Na jednym z pierwszych posiedzeń wysunięty został wniosek, aby zmienić konstytucję w tem znaczeniu, żeby sejm mocą swojej uchwały mógł się rozwiązać. Zmiana taka została uchwaloną. Obecnie w komisjach pracują posłowie nad zmianą ordynacji wyborczej.

Z inicjatywę rządu zwłoki wielkiego poety polskiego Juliusza Słowackiego, które spoczywały w Paryżu na cmentarzu Montmartre zostały sprowadzone do kraju i spoczywają obecnie w grobach królewskich na Wawelu.

Robotnicy, popierajcie swoje pismo!

Z ŻYCIA CHRZEŚCIJAŃSKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH.

Radom. Chrześcijański Związek Zawodowy Tytoniowców wystąpił do Generalnej Dyrekcji Monopoli Tytoniowego z żądaniem wyrównania płac robotniczych na wzór fabryk warszawskich.

Po załamaniu się całkowitem strejku ogłoszonego w przemyśle budowlanym, robotnicy zgłosili się do sekretariatu Chrześcijańskich Związków Zawodowych. Obecnie czynione są przygotowania w celu zorganizowania Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Drzewno-Budowlanego.

Sandomierz. Sekretarjat Chrześcijańskich Związków Zawodowych kilkakrotnie interwenjował w sprawach swoich członków.

Obecnie przystąpiono do zorganizowania Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Dozorców Domowych. Dozorcy domowi w Sandomierzu obecnie znajdują się w bardzo ciężkim położeniu. Sekretarjat Chrz. Zw. Zawodowych w Sandomierzu dąży do zawarcia zbiorowej umowy z właścicielami nieruchomości.

Opczno. Chrześcijański Związek Zawodowy szewców wystąpił z uregulowaniem ostatniej podwyżki i postanowił w związku ze wzmagającą się drożyzną nowe żądanie podwyżki.

Na skutek starań Zarządu Okręgowego Chrześcijańskiego Związku Zawodowego w Radomiu do Opczno zjechał p. Inspektor Pracy z Radomia.

P. Inspektor Pracy miał konferencję z przedstawicielami firm. Sprawa jednak do tej pory nie została definitywnie zatwierdzona. Akcja w celu uzyskania podwyżek trwa.

Blżyn. Związek Przemysłowców Metalowych okręgu radomsko-kieleckiego zawiadomił Zarząd Okręgowy Chrześcijańskich Związków Zawodowych, że placce rzemieślników, pomocy fachowej i warsztatowej w Zakładach maszyn rolniczych podwyższa w rozpiętości o 50 groszy dziennie. Zarząd Okręgowy domaga się jednak podwyżki dla innych kategorii robotników, a szczególnie robotników placowych. Przed kilkoma tygodniami socjaliści znów przypomnieli sobie o Blżynie i tam zajęli, choć rozbić nasz związek. Otrzymałi jednak bardzo ciętą odprawę i z niczem wrócili skąd przyszli.

Końskie. Dnia 29 czerwca odbyło się w świetlicy Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich zebranie Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Robotników Rolnych.

Na zebraniu referat wygłosił Ks. Dr. S. Grelewski. Kolega prezes M. Paczynski referował sprawy organizacyjne i przedstawił sekretarza Chrześcijańskich Związków Zawodowych na powiat konecki p. Fr. Łusińskiego.

Po skończonym zebraniu robotników rolnych odbyło się zebranie organizacyjne metalowców.

Dnia 18-go czerwca zmarła ś. p. Wanda Gzowska żona p. inż. Gzowskiego sekretarza Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w Zagożdżonie.

Zacnemu p. inż. A. Gzowskiemu niniejszym pragniemy wyrazić nasze głębokie współczucie.

Dnia 25-go czerwca zmarł w Warszawie kol. Stefan Dziewiecki sekretarz Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Pracowników Państwowej Wytwórni Broni w Radomiu. Zwłoki ś. p. S. Dziewieckiego sprowadzono do Radomia i dnia 25/VI odbył się pogrzeb. Chrześcijańskie Związki Zawodowe urządziły prawdziwą manifestację zmarłemu koledze.

Ze sztandarem owiniętym krepą wyruszyło na cmentarz.

Tu po przemówieniu księdza eksportującego zwłoki zabrał głos w imieniu Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Pracowników umysłowych kol. K. Trzeciak i w imieniu Ch. Zw. Zaw. Pracowników Państwowej Wytwórni Broni, Zarządu Okręgowego p. St. Florczyk. Św. pamięci S. Dziewiecki był jednym z gorliwszych pracowników ruchu chrześcijańsko-społecznego dlatego też i Redakcja „Hasła“ pragnie oddać cześć zmarłemu. Niech odpoczywają w spokoju.

RADOMSKA SPÓŁKA BUDOWLANA

Sp. z ogr. odpow.

wykonująca wszelkie roboty w zakresie budownictwa gmachów, dróg i mostów wychodzące. Przyjmuje zamówienia na cegłę z własnej cegielni. Cegła ta wyprodukowana jest z najlepszej jakości gliny — nieustępującej gatunkom

Poznańskim i Pomorskim.

Adres — RADOM, Plac 3-go Maja Nr. 1.

Z Rady miasta Radomia.

Chrześcijańskie organizacje społeczne i zawodowe w Radomiu przy wyborach wystawiły swoją listę. Przy tej liście grupowały się: Chrześcijańskie Związki Zawodowe, Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich, Kooperatywy, Stowarzyszenie Chrześcijańskie Narodowe Szkół Powszechnych, Polski Związek Kolejowy.

Na tę listę padło 8664 głosy i wybrano 6 radnych: Ks. Dr. B. Strzeleckiego, adwokata W. Ferencowicza, St. Ojrowskiego, inż. P. Rogowskiego, Dr. Vorbroda i p. W. Strzebalskiego sekretarza okręgowego Chrześcijańskich Związków Zawodowych.

Wybrani radni utworzyli koło radzieckie Chrześcijańsko-społeczne. Prezesem Koła został wybrany p. adwokat W. Ferencowicz.

Koło Radzieckie na lawnika do magistratu wysunęło p. red. E. Stępnia.

Z ramienia Koła Chrześcijańsko-społecznego na jednym z pierwszych posiedzeń Rady Miejskiej p. W. Ferencowicz złożył deklarację programową.

Koło Radzieckie Chrześcijańsko-społeczne wobec obsadzenia prezydium rady miejskiej i magistratu przez P. P. S. przeszło do rzeczowej opozycji.

P. P. S. która podczas wyborów sypała obietnicami chleba, pracy i oświaty dziś gwałtownie się wycofuje, a w celu zatrudnienia bezrobotnych zabiega około przemysłowców. Ciekawem jest zarzem, że podczas wyborów na prezydenta za kierownikiem związków socjalistycznych głosił przed stawiciel przemysłowców radomskich.

Prezesem rady wybrano p. Dr. St. Kellas Knaza uznanego wyrokiem Izby lekarskiej za człowieka niehonorowego, gdyż złamał dane przyrzeczenie kolegom lekarzom.

Wybory do samorządu na terenie województwa kieleckiego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło na terenie województwa kieleckiego wybory do rad gminnych i miejskich. W Radomiu i Ostrowcu wybory już się odbyły. Dnia 3-go lipca odbędą się wybory do rad miejskich w Opatowie, Końskich, Kamiennej, Wierzbniku, Kozienicach, Opatowie i Staszowie.

Pragnąc przeciwstawić się żywożowi żydowskiemu, który przedstawia zwartą masę w naszych miasteczkach zorganizowane zostały listy mieszczan, rzemieślników, robotników chrześcijan.

Listy te noszą numer: w Wierzbniku Nr. 1, w Opatowie Nr. 10, w Końskich Nr. 3, w Kamiennej Nr. 5, w Opatowie Nr. 12.

Na te listy mieszczaństwo, rzemiosło i robotnicy chrześcijańscy winni oddać swe głosy w najbliższą niedzielę.

Przy wyborach do rad gminnych winni również wybierać ludzi uczciwych, pracowitych i dobrych katolików.

Ważne dla rolników

SPRZEDAŻ ZNAKOMITYCH

Belgijskich wirówek do mleka „Melotte”

Zastępstwo na województwo kieleckie posiada

J. GOŁUCH i W. MACIEJOWSKI

Radom, Lubelska 12 m. 15 drugie piętro.

Pamiętajcie o bezrobotnych!

Na Węgrzech urodzone
W Polsce wykształcone

WINA z PIWNIC

ST. WIERZBICKIEGO

Znane ze swej dobroci.

Radom—Lubelska 51.

Sklep Djecejalny.

Duchowieństwo Djecezi Sandomierskiej pragnąc wyrwać handel dewocjonaljami z rąk żydowskich i zapewnić sobie czyste prawdziwe wino do Mszy św. założyło w Radomiu sklep djecejalny.

Początkowo sklep założono w formie spółki akcyjnej. Po ogłoszeniu jednaki ustawy, która wymaga dla spółek akcyjnych kapitału sięgającego 100 tysięcy złotych, zorganizowano sklep na warunkach spółdzielni.

Od 1 listopada 1925 r. kierownictwo sklepem objął ks. Paweł Rokicki.

Sklep Djecejalny obecnie liczy 50 udziałowców z pełnemi udziałami i 140 udziałowców nie posiadających pełnych udziałów.

Dzielnicy, który powstał ze spadku marki polskiej został już uregulowanym, a w 1926 r. wypłacono pełnym udziałowcom 25% dywidendy i pozostawiono kapitał rezerwowym w sumie 1021 zł. Sklep obecnie przeprowadza gruntowną reformę. Zamyka dział manufaktury, a wprowadza dział kolonialny. Sklep Djecejalny posiada wszelkie gatunki win mszalnych.

Świece kościelne, obrazki, różańce, przybory kancelarji parafjalnych i t. d.

Obecnie Sklep Djecejalny kompletuje bibliotekę religijną, gdzie znajdować się będą modlitewniki, książki do nauki religji, brewjarze, mszały, dział książek do kazań i t. p.

Pięknym poczynaniem tej tak pożytecznej placówce „Szczęść Boże”.

Spis sekretarjatów Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich i Chrześcijańskich Związków Zawodowych.

Sandomierz ul. Browarna 22.

Ostrowiec lokal „Wzajemnej Pomocy”.

Opatowie Stare-Miasto 2.

Końskie świetlica ul. Zamkowa.

Radom ul. Trawna 3, tel. 414.

Wierzbnik ul. Kościelna 14.

Skarżysko Kamienna obok poczty.

Robotnicy w swoich sprawach winni zgłaszać się do tych sekretarjatów.

Posrednictwo pracy. Przy wszystkich sekretarjacie Chrześcijańskich Związków Zawodowych otworzono społeczne biura posrednictwa pracy. Bezrobotni nasi członkowie winni się zgłaszać do tych biur w poszukiwaniu pracy.

Przy Związku Stow. Rob. Carz. w Radomiu utworzono zostało biuro porad prawnych. Radcą prawnym jest adwokat Ferencowicz. Wszelkie porady udzielane są członkom bezpłatnie.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

Tej SPÓŁKI GARBARSKIEJ NOWOŚĆ w RADOMIU Sp. Akc.

Fabryka w Radomiu tel. Nr. 74 i 483. Fabryka we Lwowie tel. Nr. 406.

Polecają skóry chromowe czarne i kolorowe, podeszwy w całości i w połówkach, krupony, faledry, i t. p. potrzebne do wyrobu wszelkiego rodzaju obuwia.
CENY PRZYSTĘPNE. NA WARUNKACH DOGODNYCH.

DOBRE
CUKRY i CIASTA

nabyć można w

RESTAURACJI-CUKIERNI

B. PRZYBYTNIIEWSKIEGO

Radom — Hotel Europejski.

Obuwie pełnej gwarancji
nabyć można tylko w firmie
PIOTR PUŁKA S-CY
FABRYKA OBUWIA w RADOMIU,
ul. Lubelska 2.

NA RATY i ZAGOTÓWKĘ.
Filja znajdują się w OSTROWCU.

ZAKŁADY DRUKARSKO-LITOGRAFICZNE

S. NOWAKOWSKI DAWNIEJ J. GRODZICKI i S-KA

RDOM, ul. Lubelska 49. Telefon 62.

WYKONYWUJĄ WSZĘDZIE ROBOTY DRUKARSKIE.

NA SKŁADZIE GOTOWE DRUKI DLA: GORZELNI, PP. GEOMETRÓW, KOMORNİKÓW SĄDOWYCH, INSPEKCJI FABRYCZNEJ oraz ZARZĄDU

FUNDUSZU BEZROBOCIA.

PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
M. ZIÓŁKA

Radom, Plac 3 Maja Nr. 3 (w podwórzu Hotelu Europejskiego)

Wykonywa garnitury męskie na obstalunek, ubrania dla duchowieństwa.

W zakładzie znajduje się wielki wybór materiałów bielskich, białostockich, łódzkich i zagranicznych.